

UPPSALA UNIVERSITET

Nationalekonomiska institutionen

SKRIVNING I A/TILLÄMPAD MIKROEKONOMI

22 AUGUSTI 2016

Skrivtid: 1,5 timmar

Tillåtna hjälpmedel: Penna, sudd, lexikon och kursbok (Elinder, Mikael. "Den ekonomiska människan", Studentlitteratur). Anteckningar och markeringar i kursboken, inklusive post-it-lappar är okej. Lösblad eller annan litteratur är dock inte tillåten. Miniräknare är tillåten.

ANVISNINGAR:

Nedan följer ett antal frågor. Till varje fråga finns fyra svarsalternativ. Det svar som passar bäst till frågan, utifrån kursens innehåll och mål, anses vara rätt och de övriga tre felaktiga. Varje rätt svar ger 1 poäng, obesvarad eller felaktigt besvarad fråga ger 0 poäng.

Markera dina svar i svarsformuläret på sista sidan. Du behöver bara lämna in svarsformuläret.

För betyget godkänt krävs 20 poäng och för väl godkänt 25 poäng.

Notera att godkända seminarier endast ger poäng till ordinarie tenta och omtenta. Därför ska alla frågor besvaras på denna tenta.

Misstänker Du fel i någon tentamensfråga, v.v. kontakta skrivningsvakterna för vidare kontakt med ansvarig lärare från skrivstart och 60 minuter framåt.

OBSERVERA att vid tentamen måste varje student legitimera sig (fotolegitimation) annars kommer skrivningen inte att rättas.

1. Anta att priselasticiteten för öl är $-0,5$ och $-0,9$ för starksprit. Det innebär att...
 - a) Att konsumtionen av både öl och starksprit går ner när alkoholskatten sänks.
 - b) Konsumtionen av starksprit är mindre priskänslig än konsumtionen av öl.
 - c) Det är mer lönsamt för staten att höja skatten på öl än på starksprit ur ett skatteintäktsperspektiv.
 - d) Inget av ovanstående alternativ är korrekt.

2. När systembolaget började hålla öppet på lördagar så ledde det enligt Grönqvist & Niknami (2014) till...
 - a) Att den totala konsumtionen av alkohol minskade.
 - b) Att våldsbrotten ökade.
 - c) Att egendomsbrotten minskade.
 - d) Ingen av ovanstående effekter påvisades.

3. Premiepensionen utgör en del av en allmänna pensionen. Till premiepensionen avsätts ...
 - a) 2,5% av bruttolönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp. På belopp därutöver avsätts 4,5% av bruttolönen.
 - b) 2,5% av bruttolönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp. Högre lön ger ingen ytterligare premiepension.
 - c) 4,5% av bruttolönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp och 30 % på belopp däröver.
 - d) 4,5% av bruttolönen oavsett lörens storlek.

4. Vad bestämmer storleken på inkomstpensionen?
 - a) Hur länge du arbetat och din lön.
 - b) Hur länge du arbetat, din lön och hur väl dina pengar placerats.
 - c) Hur väl dina pengar placerats och din lön.
 - d) Inget av ovanstående. Den är en bestämd summa, samma för alla.

5. Enligt livscykelmodellen kommer varje individ att spara optimalt över livscykeln utan pensionssystem. Ett pensionssystem som det svenska kan därför förväntas innebära att ...
 - a) Alla kommer att spara mer till pensionen än vad de annars skulle gjort.
 - b) Sparandet i genomsnitt blir lika stort, men att en del kommer att spara mer och andra mindre än de skulle gjort utan pensionssystemet.
 - c) En del kommer att spara mer än vad de skulle gjort utan pensionssystemet.
 - d) Inget av ovanstående alternativ stämmer.

6. Kims inkomst är 600 kr, priset på böcker (B) är 10 kr per enhet och priset på kläder (K) är 20 kr per enhet. Vilket av följande uttryck representerar Kims budgetrestriktion?
- a) $10B = 600 + 20K$
 - b) $600 = 10B + 20K$
 - c) $20K = 600 + 10B$
 - d) Samtliga ovan
7. Anta följande: Kim och Robin har identiska nyttofunktioner, Kim har högre inkomst än Robin men Robin bor i ett land där alkoholpriserna är lägre än i det land som Kim bor i. Vilket av följande påståenden stämmer bäst? Utgå ifrån standardmodellen.
- a) Kim kommer konsumera mer alkohol än Robin om alkohol är en normal vara.
 - b) Robin kommer konsumera mer alkohol än Kim om alkohol är en normal vara.
 - c) Kim och Robin kommer konsumera lika mycket alkohol.
 - d) Det går inte att, utifrån uppgifterna ovan, säga om Kim eller Robin kommer att konsumera mest alkohol
8. Kim är anställd vid ett stort företag och tjänar 470 000 kr per år. Kim funderar på att sluta och starta ett eget företag och behöver då investera sina besparingar på 190 000 kr (som nu genererar en årlig avkastning på 3%) i företaget. Hur mycket måste Kim tjäna på att starta företaget för att det ska vara lönsamt? Bortse från skatter.
- a) 5 700 kr.
 - b) 470 000 kr.
 - c) 475 700 kr.
 - d) 485 500 kr.
9. Det grundläggande antagandet för att en effekt som skattats med metoden differences-in-differences ska kunna tolkas som en korrekt kausal effekt är att...
- a) Behandlingsgruppen och kontrollgruppen är lika innan behandlingen äger rum.
 - b) Behandlingsgruppen är identisk med kontrollgruppen.
 - c) Behandlingsgruppen i genomsnitt skulle ha förändrat sitt beteende lika mycket som kontrollgruppen om behandlingsgruppen inte fått någon "behandling".
 - d) Samtliga ovan.
10. En person funderar på att spela poker online men har för tillfället inga pengar och väljer därför att låna 1000 kr att spela för. Lönen kommer om ett par dagar så hen kommer att kunna betala tillbaka lånet inom en månad. Vilket är normalt sett det billigaste sätt hen kan låna på? Genom att ta ett...
- a) Snabblån
 - b) Kreditkortslån
 - c) Lån med bostad som säkerhet.
 - d) Blancolån.

11. Angus Deaton fick Riksbankens pris i ekonomi till Alfred Nobels minne 2015 bland annat för...

- a) Forskning om utbudssystem.
- b) Forskning som använder hushållsdata för att besvara mikrofrågor.
- c) Forskning om hur konsumtionsdata kan användas för att mäta fattigdom.
- d) Samtliga ovan.

12. Läkarintyg krävs ibland för att arbetstagare ska kunna få ersättning vid sjukfrånvaro från jobbet. Vi kan analysera hur krav på läkarintyg påverkar sjukfrånvaron med hjälp av konsumtionsteorin genom att...

- a) Se det som att priset på sjukfrånvaro ökar och därför kommer sjukfrånvaron att minska.
- b) Se det som att individens budget minskar och därför förväntas sjukfrånvaron minska.
- c) Se det som att både priset och inkomsten kommer att ändras men att sjukfrånvaron kommer att minska.
- d) Konsumtionsteorin kan användas men svaret blir inte rätt eftersom det har visat sig att sjukfrånvaron ökar när läkarintyg krävs.

13. Anta att det finns en stark norm om att man inte använder mer elenergi än nödvändigt i ett grannskap där elkonsumtionen ingår i hyran. Genom att låta varje hyrestagare börja betala en liten summa för varje Kilowattimme (kWh) el de förbrukar så kan vi enligt Gneezy och Rustichini förvänta oss att ...

- a) Hyrestagarna minskar sin elkonsumtion eftersom priset går upp.
- b) Hyrestagarna ökar sin elkonsumtion eftersom normen om att konsumera så lite som möjligt eroderas.
- c) Hyrestagarna minskar sin elkonsumtion eftersom normen om att konsumera så lite som möjligt förstärks.
- d) Elkonsumtionen blir oförändrad eftersom efterfrågeelasticiteten är noll.

14. Om du slår två vanliga sexsidiga tärningar. Vad är då väntevärdet av summan av de två tärningsslagen?

- a) 5
- b) 6
- c) 7
- d) 8

15. Anta att sannolikheten att en cyklist i Stadsala får sin cykel stulen under ett år är 5 procent och att en cykel i genomsnitt är värd 5000 kr. Det finns bara ett försäkringsbolag och det ersätter stulna cyklar med deras fulla värde. Försäkringspremien är 250 kr. Vad kommer försäkringsbolagets förväntade årliga vinst från cykelförsäkringar att bli? Det finns 30000 cyklister i Stadsala, som alla är riskaversiva. Bortse från moral hazard och adverse selection.
- a) 375000 kr
 - b) 3750 kr
 - c) 250 kr
 - d) 0 kr
16. En förmögenhetsskatt innebär att en viss procent av värdet av ens tillgångar minus skulder betalas i skatt varje år. Hur kan en förmögenhetsskatt förväntas påverka privat pensionssparande? Utgå från livscykelmodellen.
- a) Sparandet ökar eftersom det krävs ett högre sparande för att få en viss nivå på pensionen.
 - b) Sparandet ökar eftersom priset på konsumtion i framtiden ökar.
 - c) Sparandet minskar eftersom det priset på konsumtion i framtiden ökar.
 - d) Inga av ovanstående förklaringar följer av livscykelmodellen.
17. Robin kan välja att flytta in i en utav två likadana lägenheter. Den enda skillnaden mellan lägenheterna är att ena lägenheten har en hyra på 5000 kr/månad medan den andra bara har en hyra på 3000 kr/månad men då krävs dessutom en insats på 900000 kr. Insatsen fås tillbaka när Robin flyttar från lägenheten. Robin har en miljon på banken som ger 2 % ränta och kan låna 900000 kr till 4 % ränta. Vilken är den lägsta boendekostnaden som Robin kan få? Bortse från eventuella skatter.
- a) 3000 kr/månad
 - b) 4500 kr/månad
 - c) 5000 kr/månad
 - d) 6000 kr/månad
18. I Sverige sänktes fastighetsskatten 2008. Enligt Elinder och Persson ledde denna sänkning till en ökning av fastighetspriserna bara för de mest exklusiva fastigheterna. Vad kan förklara detta resultat?
- a) Kapitaliseringsteorin i sin enklaste form.
 - b) Att fastighetsköpare är begränsat rationella.
 - c) Att utbudet av fastigheter förväntas minska.
 - d) Att fastighetsköpare förväntade sig att skatten skulle sänkas ytterligare i framtiden.

19. Bostadsköpare lånar ofta pengar för att kunna köpa bostaden. Räntan på bostadslånet kan vara rörlig eller bunden för en viss tid. Vad är avgör om Kim, som kan beskrivas som homo economicus kommer att välja bunden eller rörlig ränta?
- a) Om Kim är tillräckligt riskavert kommer Kim att välja bunden ränta annars rörlig.
 - b) Om den rörliga räntan är lägre än den bundna så kommer Kim att välja rörlig ränta.
 - c) Om den rörliga räntan är högre än den bundna så kommer Kim att välja bunden ränta.
 - d) Om Kim är tillräckligt risksökande kommer Kim att välja bunden ränta.
20. Anta att du gjort en enkätstudie för att undersöka huruvida väljare röstar utifrån teorin om plånboksröstning. I enkäten frågar du om respondenten röstar på det parti som gynnar dess privatekonomi bäst. Anta att 22 % svarade ja på frågan, 66 % svarade nej och 12 % valde att inte svara på frågan. Vilken slutsats är då rimligast?
- a) Att högst 22 % röstar utifrån teorin om plånboksröstning.
 - b) Att högst 34 % röstar utifrån teorin om plånboksröstning.
 - c) Att mellan 22 och 34 % röstar utifrån teorin om plånboksröstning.
 - d) Att minst 22 % röstar utifrån teorin om plånboksröstning.
21. Anta att en utredning föreslår att poströstning inte längre ska tillåtas. Vad kommer då att hända med valdeltagandet enligt teorin om när det är rationellt att rösta?
- a) Valdeltagandet sjunker eftersom det blir svårare (mer kostsamt) för en del att rösta.
 - b) Valdeltagandet sjunker eftersom nyttan av att rösta minskar.
 - c) Valdeltagandet stiger eftersom nyttan av att rösta ökar.
 - d) Valdeltagandet förblir oförändrat eftersom varken nyttan av att rösta eller kostnaden av att rösta förändrats.
22. Anta att det läggs ett förslag om att höja lönerna för riksdagsledamöter i Sverige. Hur kan det förväntas påverka sammansättningen av riksdagen på lite längre sikt?
- a) Fler riksdagsledamöter kommer att ha högskoleutbildning eftersom politikerjobbet blir mer attraktivt jämfört med andra jobb.
 - b) Fler riksdagsledamöter kommer att bli benägna att begå brott eftersom fler relativt giriga personer kommer att söka sig till politiken.
 - c) Det kommer att bli fler riksdagsledamöter som har en ideologi som kan beskrivas som mer vänster än medianväljarens.
 - d) Samtliga alternativ ovan stämmer med de teorier som presenterats under kursen.

23. Robin, som betar sig som Homo economicus, har blivit uttagen till OS i löpning (100m). Det är nu sex månader kvar till OS och Robin kan välja att dopa sig eller att låta bli. Om Robin dopar sig har hen 10 % chans att vinna guld och förutom äran en rejäl summa pengar. Om Robin inte dopar sig är sannolikheten att Robin vinner obefintlig. Risken att dopningen upptäcks är 5 % och då kommer Robin att bli diskvalificerad och vanärad. Vad kommer Robin att göra?

- a) Robin kommer att dopa sig eftersom det ökar sannolikheten att vinna pengarna.
- b) Robin kommer att dopa sig eftersom sannolikheten att vinna är större än sannolikheten att bli upptäckt.
- c) Robin kommer inte att dopa sig eftersom vanäran av att bli påkommen är större än äran av att vinna.
- d) Robin kommer inte att dopa sig eftersom det inte är tillåtet.

24. Lena som är kvinna och Johan som är man bor i olika länder. I Lenas land straffas stöld med ett fast bötesbelopp på 10000 kr, i Johans land är bötesbeloppet 5000 kr. I Lenas land leder 10 % av alla stölder till straff, men i Johans land leder 20 % av stölderna till straff. I båda länderna leder en stöld vanligtvis till ett byte som är värt 2000kr. Vem av Lena eller Johan är enligt forskningslitteraturen om vad som förklarar brottslighet mest sannolik att ägna sig åt stölder? Båda har samma inkomst om de skulle jobba i stället för att stjäla.

- a) Johan
- b) Lena
- c) Sannolikheten för båda är lika stor
- d) De går inte att avgöra av uppgifterna ovan.

25. Kim och Robin är hemma hos Kim och diskuterar vilken film de ska titta på. Kim vill helst se Tarzan och Robin helst Djungelboken. Eftersom det är Kims filmer bestämmer Kim att de ska se Tarzan. De ser Tarzan tillsammans och båda gillar filmen. Vad kan vi säga om denna situation?

- a) Att se Tarzan är en paretoförbättring jämfört med att se Djungelboken.
- b) Att se Djungelboken skulle ha varit en paretoförbättring jämfört med att se Tarzan.
- c) Att se Tarzan är en paretoförbättring jämfört med att inte se någon film alls.
- d) Att inte se någon film alls vore en paretoförbättring jämfört med att se Tarzan.

26. Vilket av nedanstående påståenden är en normativ utsaga?

- a) Rika personer är oftare lyckligare än fattigare.
- b) Fattiga är lika lyckliga som rika.
- c) Tyvärr är fattiga ofta inte lika lyckliga som rika.
- d) Lycka kan inte mätas med pengar.

27. Tjänstepensionen kan tas ut under ett bestämt antal år eller ge en konstant summa varje månad under resten av livet. Om adverse selection är ett problem i detta sammanhang, vilka kan vi då förvänta oss väljer femårig före livslång utbetalning?
- a) De som har lite pengar sparade.
 - b) De som har hög finansiell förmåga
 - c) De som är friskare än genomsnittet i sin kohort.
 - d) De som är sjukare än genomsnittet i sin kohort.
28. Om vi observerar att rika personer vanligtvis är lyckligare än fattigare personer så kan det bero på att...
- a) Materiellt välstånd leder till lycka
 - b) Lyckliga personer har lättare att tjäna pengar
 - c) Vissa personer är så lyckligt lottade att de av genetiska skäl har lättare att både tjäna pengar och uppleva lycka.
 - d) Samtliga förklaringar ovan är rimliga.
29. Robin fjällvandrar ofta i områden där väderomslag plötsligt kan göra det farligt att vistas. Att fjällvandra som Robin gör kan vara rationellt därför att...
- a) Robin har en försäkring som täcker kostnaderna för en räddningsinsats om det skulle behövas.
 - b) Robin njuter av känslan av att det är lite farligt. Det ger en känsla av att leva på riktigt!
 - c) I Robins umgängeskrets fjällvandrar alla i detta område och Robin vill vara en del av gänget.
 - d) Samtliga alternativ är rimliga.
30. Biodling går ut på att en biodlare erbjuder ett bisamhälle en bikupa. Bina samlar sedan nektar, vilken de använder för att tillverka honung. Bina tillverkar honung för att använda som vinterföda. Biodlaren skördar honungen och ger bina ett alternativt foder för vintern (tex sockervatten). Vad kan vi säga om denna situation? Utgå ifrån att både bina och biodlaren är rationella.
- a) Biodlaren drar fördel av binas honungsproduktion.
 - b) Bina drar fördel av att biodlaren tillhandahåller en bikupa och vinterfoder.
 - c) Situationen är ett exempel på en paretoförbättring jämfört med om bina inte bott i kupan.
 - d) Samtliga alternativ ovan beskriver situationen.

Svarsformulär

Markera rätt alternativ med ett kryss. Vill du inte besvara en fråga så lämna den tom.

Fråga	a	b	c	d
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				